

ADVOCAAT BONDINE KLOOSTRA OVER DE JURIDISCHE STRIJD
VOOR DE BESCHERMING VAN DE WOLF

Respecteer de wolf, schiet 'm niet dood

Kees Palsma

*“Die wolf is beschermd, die heeft zijn beschermde leefgebied.
En daar hoor je gewoon uit weg te blijven.”*

Als advocaat vertegenwoordigt Bondine Kloostra al tientallen jaren De Faunabescherming in de rechtbank. Zo strijdt ze voor de rechten van de in het wild levende dieren. Dus ook voor die van de wolf.

We leggen haar het volgende voor: Twee wolven mogen doodgeschoten worden. Zowel de provincie Gelderland als de provincie Utrecht hebben dit in-al-hun-wijsheid besloten. Want

deze wolven zijn volgens de provinciebestuurders ‘probleemwolven’, omdat ze een mens hebben gebeten. Bondine Kloostra komt direct in het verweer. “Probleemwolven’ is een voor bepaalde

partijen politiek gewenst etiket.”

En ze vervolgt direct: “Volgens De Faunabescherming blijkt keer op keer dat het om door mensen verstoorde wolven gaat: of omdat ze gevoerd worden of omdat er in groten getale gerecreëerd wordt in het beschermde leefgebied van de dieren, zelfs in de kwetsbare periode waarin net welpen zijn geboren, en de wolven nog sneller last hebben van verstoring.”

Bijtincidenten

Het leefgebied van de wolf beschermen, dat zou volgens Kloostra incidenten tussen wolf en mens kunnen voorkomen. Het verkleint de kans op bijtincidenten zoals die van de afgelopen zomer. “De wolf is niet een probleemwolf maar de mens laat voor de wolf problematisch gedrag zien.

De wolf wordt verstoord en reageert daarop.”

Op 19 mei 2025 bijt een wolf een wandelaar in het been. Het is een voorjaarsdag met veel drukte in het bos op de Utrechtse Heuvelrug. Veel wandelaars, joggers en dagjesmensen in het leefgebied van de wolf, waar net een nest wolvenwelpen ter wereld is gekomen. Kloostra: “Voor de wolf een uiterst precarie situatie, waarin territoriaal gedrag het dier zichzelf en zijn familie moet beschermen.”

De provinciebestuurders zien echter niet zozeer een bedreigd dier. Dit moet een ‘probleemwolf’ zijn, zo wordt er blijkbaar geredeneerd. En ‘probleemwolven’ zou je weleens dood mogen schieten. De ambtenaren nemen kennelijk de tijd om dit allemaal goed voor te bereiden. “Allerlei mensen bellen, experts erbij, hoe ga je dat opschrijven, advocaten erbij. Ze zijn er twee maanden mee bezig. Dan wordt die vergunning verleend en moet er binnen drie dagen worden geschoten.” Dit betekent voor Kloostra dat zij vaak maar een paar dagen de tijd heeft om alle argumenten goed op papier te zetten en een spoedvoorziening te vragen. “Wij staan soms echt binnen een aantal dagen bij de rechter en dan moet ik het verhaal klaar hebben.”

In de zaak in Utrecht vraagt ze samen met haar collega Larab Mohammad een voorlopige voorziening om ervoor te zorgen dat de wolf, als de rechter de vergunning schorst, niet kan worden afgeschoten. Dit wordt afgewezen. Op 23 juli vindt de rechter dat ‘er geen andere bevredigende oplossing is’ dan het afschieten van de wolf. Dit zou ook volgens de rechter ‘geen afbreuk doen aan het streven de wolvenpopulatie in stand te houden’.

Utrechter Bram in het vizier

De wolf op de Utrechtse Heuvelrug krijgt in de zaak een codenaam: GW3237m. Maar inmiddels

Ik moet vaak heel snel mijn verhaal klaar hebben

heeft de wolf ook in de media een naam gekregen: Bram. Hij werd vooral gezien op het landgoed Den Treek, een natuurgebied tussen Leusden en Woudenberg. We spreken Kloostra drie weken voordat de provincie naar buiten brengt dat ‘recentelijk’ een wolf is doodgeschoten. Een paar dagen later blijkt dat het hier inderdaad om Bram gaat. Bram lijkt nog te leven op het moment dat wij Kloostra spreken. Zo kreeg Kloostra namelijk tijdens een hoorzitting over een andere wolf te horen: “Dat ze wel een wolf in ‘t vizier hadden gehad, maar hem niet hebben geschoten omdat ze niet zeker wisten of het Bram wel was.”

Bondine Kloostra. Foto: Marco Keyzer

Gelderse Hubertus niet meer gezien

En dan de andere wolf die vogelvrij is verklaard. Deze wolf zou ook naar aanleiding van een 'bijtincident' en 'meerdere wolf-mens-incidenten' volgens de provincie 'probleemgedrag' hebben vertoond.

Het bijtincident vond plaats op tweede paasdag, een dag met duizenden bezoekers in Park de Hoge Veluwe, waar ook een roedel wolven leeft. Het zogenoemde 'probleemgedrag' weet Kloostra

ook hier nader te duiden: "Het 'bijtincident' vond plaats in de tijd dat er een wolvin drachtig was en mogelijk al een plaats had uitgezocht om de welpen ter wereld te brengen. Het bijtincident vond plaats met een hardloopster, die bij de ontmoeting met een wolf – waarschijnlijk de vader – overigens wel stilstond. Maar dat joggen honden en wolven triggert is bekend."

De bestuurders van de provincie Gelderland vinden echter dat deze specifieke wolf – mogelijk dus de vaderwolf – de kogel moet krijgen. Het gaat hier weer om een 'hij' en hoewel 'hij' in deze rechtszaak geen codenaam heeft gekregen, vond de rechter ook hier dat 'voldoende aannemelijk' is gemaakt dat 'betreffende (probleem)wolf individueel' is te identificeren. In de media kreeg de wolf de naam Hubertus. Ook afschieten van deze wolf is aangevochten door Kloostra. Echter op 16 mei heeft de rechter de verzoeken om een voorlopige voorziening van De Faunabescherming afgewezen omdat,

zo staat beschreven in het rechtbankverslag: 'de provincie aannemelijk heeft gemaakt welke wolf problemen veroorzaakt.' De rechter redeneert verder ook hier weer dat 'het afschieten van één wolf de instandhouding van de populatie niet schaadt.' In tegenstelling tot Bram is Hubertus niet meer waargenomen. "Nee, die schijnt niet meer te zijn gezien. Hij is dus vertrok-

ken? Of is het eigenlijk toch een veel teruggetrokkenere wolf dan werd verondersteld? Alleen al het feit dat dergelijke incidenten zich voornamelijk voordoen wanneer veel mensen aan het recreëren

zijn én de wolf in een kwetsbare periode verkeert, zoals rond de voortplanting en bij het opgroeien van de welpen. Dit toont aan dat het in wezen de verstorende mens is die problemen in de natuur veroorzaakt en niet de wolf."

Het ministerie wijst erkenning van de Veluwe als leefgebied van de wolf af

Hoogspringer Javier

Niet iedere wolf verdient de kogel, zo blijkt op 2 oktober de rechtbank in Arnhem te oordelen. Een wolf in de buurt van Barneveld had naam gemaakt, omdat hij meerdere keren over een hoog hek was gesprongen om bij de schapen te komen. Dit hoge springen bezorgde hem de naam Javier, vernoemd naar de legendarische hoogspringer Javier Sotomayor. De bestuurders van de provincie Gelderland vonden dat deze wolf afgeschoten moest worden. Kloostra vocht dit aan en dit keer met succes. De rechter vond namelijk dat de provincie 'niet aannemelijk had gemaakt dat het doden van de wolf noodzakelijk was en dat er geen geschikte alternatieven zouden zijn.' Ook heeft de provincie bij de rechter onvoldoende kunnen aantonen dat de wolvenpopulatie niet in gevaar wordt gebracht als Javier wordt afgeschoten.

Bescherm de leefomgeving

Kloostra wijst op het belang van de erkenning van het leefgebied van de wolf. Europese richtlijnen schrijven voor dat een leefgebied van een beschermde soort, zoals de wolf, ook moet worden beschermd. Dat laatste probeert ons ministerie nu zo lang mogelijk voor zich uit te schuiven, ziet Kloostra. De zaak in Den Haag van de afgelopen zomer tegen het ministerie is daar een sprekend voorbeeld van. Hierin verzoekt De Faunabescherming om de Veluwe als leefgebied van de wolf te erkennen. Het ministerie wijst dit af en zegt dat pas te kunnen doen in 2029. Pas dan zou je kunnen constateren dat de wolf zich heeft gevestigd, zo redeneerde de minister. In deze zaak heeft De Faunabescherming duidelijk gemaakt dat je nú al kunt constateren dat de Veluwe een leefgebied is van de wolf, gezien de constante populatie wolven. Je moet dus nú al overgaan tot bescherming. De rechter ging hierin mee door te stellen dat het ministerie de afwijzing 'onvoldoende heeft onderbouwd'.

"Dat wordt dus weer aangevochten door het ministerie." Dit in tegenstelling tot wat Kloostra juist verwacht van een overheid: "Laat die vooral haar tijd en geld besteden aan hoe kun je dit ge-

Een wolf is een dier dat je beter met rust kunt laten

bied beschermen. Besteed het aan betere voorlichting over hoe je met het leefgebied van een wolf kunt omgaan." Dit kan, volgens Kloostra, door het gebied af te bakenen. Maak het duidelijk aan de mensen: hier leeft de wolf; verstoor zijn leefgebied niet.

"Samen met Harm Niesen, bestuurslid van De Faunabescherming, heb ik op Ameland de afsluiting van het Groene Strand afgedwongen. En daar zitten beschermde dieren: de bontbekplevier, de strandplevier en de zwarte stern. En die kwamen ongelooflijk moeilijk tot broeden. Want als je daar elke keer mensen over dat strand hebt lopen, al

dan niet met honden, dan gaat dat natuurlijk niet goed met het nestelen en broeden van deze kwetsbare strandbroeders. Rijkswaterstaat heeft vervolgens in antwoord op het ver-

zoek van De Faunabescherming het gebied voor wandelaars afgesloten met borden, palen en draad. Door de rust, die er daarna ontstond kwamen allerlei vogelsoorten, die strand nodig hebben om te broeden, daadwerkelijk weer tot broeden."

Bang voor de wolf?

Afschieten van een wolf, die duidelijk heeft gemaakt dat je zijn leefgebied verstoort, zou niet moeten gebeuren. Je zou de mensen moeten

leren om de wolf en zijn leefgebied met rust te laten en te respecteren. Of Kloostra zelf angst heeft voor de wolf? "Ja ... ergens wel. Een wolf is een dier dat je beter met rust kunt laten. Ook voor je eigen veiligheid. In Nederland is de wolf ooit door mensen uitgeroeid. Nu weet hij zijn leefgebied hier weer te vinden. Dat hebben we te respecteren."

Sluiting van het Groene Strand op Ameland voor toeristen betekende rust voor broedende vogels als strandplevier en zwarte stern. Foto's Harm Niesen.

